

C

T

**LAO KI HE PULE'I 'O E TOUTAI 2002 –
TU'UTU'UNI FEITU'U PULE'I MAKEHE**

Tohi Lao Fakatonutonu 2011

DISCLAIMER: As Member States provide national legislations, hyperlinks and explanatory notes (if any), UNESCO does not guarantee their accuracy, nor their up-dating on this web site, and is not liable for any incorrect information. COPYRIGHT: All rights reserved. This information may be used only for research, educational, legal and non-commercial purposes, with acknowledgement of UNESCO Cultural Heritage Laws Database as the source (© UNESCO).

UNESCO Cultural Heritage Laws Database
(Copyright and Disclaimer apply)

C

T

**LAO KI HE PULE'I 'O E TOUTAI 2002 – TU'UTU'UNI
FEITU'U PULE'I MAKEHE**

Fokotu'utu'u 'o e Ngaahi Kupu

Ngaahi Tu'utu'uni (Regulations)

1 Hingoa nounou.....**Error! Bookmark not defined.**

TEPILE 1 9

MAPE 1: FEITU'U PULE'I MAKEHE 'I 'O'UA MO HONO NGAHI POINI
FAKANGATANGATA KITU'A 9

TEPILE 2 10

MAPE 1: FEITU'U PULE'I MAKEHE 'I 'O'UA MO HONO
FAKANGATANGATA KITU'A 'O E NGAHI TU'UNGA POE 10

C

T

LAO KI HE PULE'I 'O E TOUTAI 2002

TU'UTU'UNI FEITU'U PULE'I MAKEHE¹

I HONO NGAUE'AKI 'o e ngaahi mafai kuo foaki 'e he kupu 13(1) 'o e Lao ki he Pule'i 'o e Toutai 2002, 'oku fakaha ai 'e he Minisita 'oku ne tokanga'i 'a e Toutai ko e:

Kamata'anga [5 'o Fepueli, 2008]

'I hono ngaue'aki 'a e ngaahi mafai kuo foaki 'e he kupu 13(1) 'o e Lao ki he Pule'i 'o e Toutai 2002, 'oku hanga 'e he Minisita 'o e Toutai 'o Tu'utu'uni 'e hoko 'a e ngaahi feitu'u ko 'eni ko e ngaahi Feitu'u Pule'i Makehe ki he taumu'a ke founa fakatolonga mo pule'i pau, pea 'e tauhi ia ke ngaue'aki 'ata'ata 'e he ngaahi vaka toutai fakalotofonua 'o Tonga 'i he laiseni mo e ngaahi makatu'unga makehe 'e 'oange 'e he Minisita 'o fakatatau mo e Lao ki he Pule'i 'o e Toutai 2002:

- 1 Ko e 'elia 'o Teleki Tokelau (Hakau Mineva Tokelau) 'oku kau ki ai 'a e 'elia 'oku fua'aki 'a e laine 'oku maile notikolo 'e 12 hono loloa 'oku ne takai'i 'a Teleki Tokelau kene fakaha 'a e potu tahi faka-fonua 'o lau mei he tafa'aki ki tahi 'o e laine 'o e ma'ulalo taha 'o e tahi he hakau, 'i hono fakaha 'e he ngaahi faka'ilonga fe'unga 'i he ngaahi saati faka-'ofisiale 'oku tali 'e he Pule'anga 'o Tonga, pea ko e hakau 'oku tu'u fakatatau ki hono faka'ilonga'i 'e he Royal Australian Survey Corps 'i he 1981 'i he ngaahi poini 'e ua, ko e tu'u'anga tu'uma'u 'i he tu'unga fakasiokalafi ko e 230 38' 11.1513" S, pea mo e 1780 56' 28.9903" W, pea mo e tu'u'anga ngaue'i 'i he tu'unga fakasiokalafi 230 39' 16.7550" S pea mo e 1780 56' 20.2200" W;

- 2 Ko e 'elia 'o Teleki Tonga (Hakau Mineva Tonga) 'oku kau ki ai 'a e 'elia 'oku fua'aki 'a e laine 'oku notikolo 'e 12 hono loloa 'oku ne takai'i 'a Teleki Tonga kene fakaha 'a e potu tahi fakafonua 'o lau mei he tafa'aki ki tahi 'o e laine 'o e ma'ulalo taha 'o e tahi he hakau, 'i hono fakaha 'e he ngaahi faka'ilonga fe'unga 'i he ngaahi saati faka-'ofisiale 'oku tali 'e he Pule'anga 'o Tonga, pea ko e hakau 'oku tu'u fakatatau ki hono faka'ilonga'i 'e he Royal Australian Survey Corps 'i he 1981 'i he ngaahi poini 'e ua, ko e tu'u'anga tu'uma'u 'i he tu'unga fakasiokalafi ko e 230 56' 41.3931" S, pea mo e 1790 08' 15.4517" W, pea mo e tu'u'anga ngaue'i 'i he tu'unga fakasiokalafi 230 55' 46.7660" S, pea mo e 1790 05' 33.7460" W.
- 3 Ko e ngaahi 'elia kotoa 'i loto pea mo e vaha'a 'o e ngaahi poini fakangatangata 'oku faka'ilonga'i fakasiokalafi 'i he Mape 1 'o e Tepile 1 'e lau ia ko e Feitu'u Pule'i Makehe ki he taumu'a ke pule'i 'e ha Kolo Matatahi:

Poini Fakangatangata	Longitute	Latitute	Longitute (Tesimale)	Latitute (Tesimale)
1	174°38'2.4"W	20°4'27.5"S	174.634°W	20.0743°S
2	174°37'15.6"W	20°2'42.7"S	174.621°W	20.0452°S
3	174°38'2.4"W	20°1'56.6"S	174.634°W	20.0321°S
4	174°39'25.2"W	20°1'29.3"S	174.657°W	20.0248°S
5	174°40'40.8"W	20°0'36.7"S	174.678°W	20.0102°S
6	174°42'28.8"W	20°0'4.5"S	174.708°W	20.0207°S
7	174°43'40.8"W	20°2'56"S	174.728°W	20.0489°S
8	174°41'52.8"W	20°4'5.2"S	174.689°W	20.0681°S

- 4 Ko e ngaahi 'elia kotoa 'i loto pea mo e vaha'a 'o e ngaahi poini fakangatangata 'oku faka'ilonga'i fakasiokalafi 'i he Mape 1 'o e Tepile 1 'e lau ia ko e Feitu'u Malu'i 'o e Nofo'anga 'o e Ika:

Poini Fakangatangata	Longitute	Latitute	Longitute (Tesimale)	Latitute (Tesimale)
9	174°40'33.6"W	20°3'258.7"S	174.676°W	20.066°S
10	174°39'43.2"W	20°2'28.3"S	174.622°W	20.0412°S
11	174°40'12.6"W	20°2'30.3"S	174.6702°W	20.0417°S
12	174°40'39.9"W	20°2'48.4"S	174.6778°W	20.0468°S
13	174°40'33.6"W	20°2'57.8"S	174.676°W	20.0494°S
14	174°40'33.6"W	20°3'12.6"S	174.676°W	20.0535°S
15	174°40'58.9"W	20°3'26.5"S	174.68302°W	20.05735°S

- 5 Ko e ngaahi 'elia kotoa 'i loto pea mo e vaha'a 'o e ngaahi poini ki he poe 'oku faka'ilonga'i fakasiokalafi 'i he Mape 1 'o e Tepile 2 'e lau ia ko e faka'ilonga poe takatakai 'o e Feitu'u Pule'i Makehe:

Poini Fakangatangata	Longitute	Latitute	Longitute (Tesimale)	Latitute (Tesimale)
a	174°38'2.4"W	20°4'27.5"S	174.634°W	20.0743°S
b	174°37'51.6"W	20°4'7.7"S	174.631°W	20.0688°S
c	174°37'44.4"W	20°3'46.4"S	174.629°W	20.0629°S
d	174°37'33.6"W	20°3'24.5"S	174.626°W	20.0568°S
e	174°37'22.8"W	20°3'2.9"S	174.623°W	20.0508°S
f	174°37'15.6"W	20°2'42.7"S	174.621°W	20.0452°S
g	174°38'2.4"W	20°1'56.6"S	174.634°W	20.0321°S
h	174°39'25.2"W	20°1'29.3"S	174.657°W	20.0248°S
i	174°40'40.8"W	20°0'36.7"S	174.678°W	20.0102°S
j	174°42'28.8"W	20°1'14.5"S	174.708°W	20.0207°S
k	174°43'40.8"W	20°2'56"S	174.728°W	20.0489°S
l	174°41'52.8"W	20°4'5.2"S	174.698°W	20.0681°S
m	174°40'33.6"W	20°3'58.7"S	174.676°W	20.066°S

- 6 Ko e ngaahi 'elia kotoa 'i loto pea mo e vaha'a 'o e ngaahi poini ki he poe 'oku faka'ilonga'i fakasiokalafi 'i he Mape 1 'o e Tepile 2 'e lau ia ko e ngaahi poini ki he poe 'o e Feitu'u Malu'i 'o e Nofo'anga 'o e Ika:

Poini Fakangatangata	Longitute	Latitute	Longitute (Tesimale)	Latitute (Tesimale)
n	174°40'15.6"W	20°3'28.4"S	174.671°W	20.0579°S
o	174°40'8.4"W	20°3'21.6"S	174.669°W	20.056°S
p	174°40'4.8"W	20°3'11.2"S	174.668°W	20.0531°S
q	174°39'57.6"W	20°3'2.5"S	174.667°W	20.0507°S
r	174°40'1.2"W	20°2'55.3"S	174.666°W	20.0487°S
s	174°39'15.4"W	20°2'46"S	174.662°W	20.0461°S
t	174°39'43.2"W	20°2'28.3"S	174.665°W	20.0412°S
u	174°40'12.6"W	20°2'30.3"S	174.6702°W	20.0417°S
v	174°40'25.7"W	20°2'39.5"S	174.6738°W	20.0443°S
w	174°40'39.9"W	20°2'48.4"S	174.6778°W	20.0468°S
x	174°40'33.6"W	20°2'57.8"S	174.676°W	20.0494°S
y	174°40'33.6"W	20°3'12.6"S	174.676°W	20.0535°S
z	174°40'44.4"W	20°3'40.3"S	174.679°W	20.0612°S
CM1	174°40'58.9"W	20°3'26.5"S	174.683°W	20.0574°S

Lao ki he Pule'i 'o e Toutai 2002

- (1) Kuo pau ko e tokotaha kotoa pe 'oku lolotonga nofo 'i 'O'ua ko -
  - (a) honau hingoa 'e hiki 'i he Lesisita 'o e Kau Toutai he Kolo Matatahi; pea
  - (b) 'enau ngaahi vaka 'e hiki 'i he Lesisita 'o e Ngaahi Vaka Toutai 'i he Kolo Matata.
- (2) Ko e ni'ihii 'oku hiki 'i he Lesisita 'o e Kau toutai 'a 'O'ua 'o fakatatau mo e palakalafi-si'i (1), 'e ngofua kenau toutai 'i he Feitu'u Pule'i Makehe tuku kehe 'a e Feitu'u Malu'i 'o e Nofu'anga 'o e Ika.
- (3) Ko ha to e taha kehe 'oku 'ikai hiki 'i he Lesisita 'o e Kau Toutai 'a 'O'ua 'e ngofua ke ne tohi kole ki ha ngofua ke toutai ki he me'atokoni mei he Komiti Fale'i Kolo Matatahi ki ha fo'i folau 'e taha 'o toutai ki he ma'ume'atokoni 'i he Feitu'u Pule'i Makehe tukukehe 'a e Feitu'u Malu'i 'o e Nofu'anga 'o e Ika.

8

- (1) 'E ngofua ki he Komiti Fale'i Kolo Matatahi, ki he Feitu'u Pule'i Makehe 'i 'O'ua, -
  - (a) ha ngofua toutai ki he me'atokoni 'o a'u ki he ngofua 'e 30 'i he ta'u, ka kuo pau ke feongoongoi mo e toko nima pe lahi ange 'o hono kau memipa; pe
  - (b) ha ngofua toutai fakasosiale ki ha taha pe vaka ke ne fakahoko ha toutai fakasosiale,

Ka kuo pau ko e ngaahi ngofua pe fakangofua kotoa pe 'e foaki kuo pau ke fakahoko fakatatau ki he Palani Pule'i 'a e Kolo Matatahi, ngaahi Tu'utu'uni mo e Lao 'a e Potungaue Toutai, pea tokanga mavahe ki he tu'unga lolotonga 'o e fangota.
- (2) Kuo pau ke kaniseli ha ngofua kuo foaki 'i he palakalafi-si'i (1) 'o kapau 'e 'i ai ha taha pe vaka 'oku ma'u 'oku 'ova 'ene toutai 'i he fakangatangata ma'olunga taha kuo lisi 'i he ngofua.

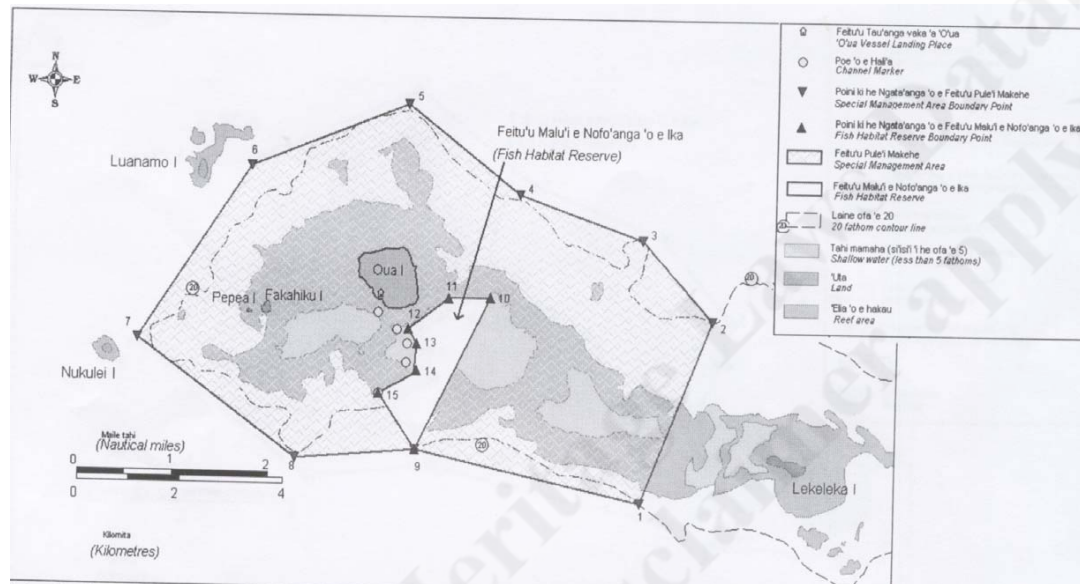
- 9 'Oku 'ikai ngofua ki ha taha ke folau pe toutai pe fakahoko ha fa'ahinga ngaue fekau'aki mo e toutai 'i he Feitu'u Malu'i 'o e Nofu'anga 'o e ika tukukehe -
- (a) ha fakamafai mei he Komiti Fale'i Kolo Matatahi ke fakahoko ha ngaue fekau'aki mo hono vakai'i, siofi mo fakatokolahi 'o e ika,
  - (b) ha ngaahi ngaue kehe (kau ai 'a e faama'i 'o e ika) kuopau ke tali 'e he Komiti Fale'i Kolo Matatahi pea fakangofua, 'i he tohi, mei he Sekelitali 'o e Potungaue Toutai fakataha mo ha ngaahi tu'utu'uni tene to e tanaki, pe
  - (c) 'i he taimi 'o ha fakatamaki pe ko e tukunga ke fakahaofi, 'i he taimi pe ko ia, ha vaka mo 'ene kau ngaue.

- 10 Ko e ngaahi founa toutai ta'efakalao 'oku tapui 'i he Lao, 'o kau ai 'a e fakakonahi pea mo e fana'one 'oku tapu ia 'i he Feitu'u Pule'i Makehe.
- 11 'Oku 'ikai ngofua ki ha taha ke ne ngaue'aki ha founa toutai faka'auha, 'o kau ai hono ngaue'aki 'o e ngaahi konga 'ukamea mo e sina, ke toutai 'i he Feitu'u Pule'i Makehe.

TEPILE 1

MAPE 1: FEITU'U PULE'I MAKEHE 'I 'O'UA MO HONO NGAHI POINI FAKANGATANGATA KITU'A

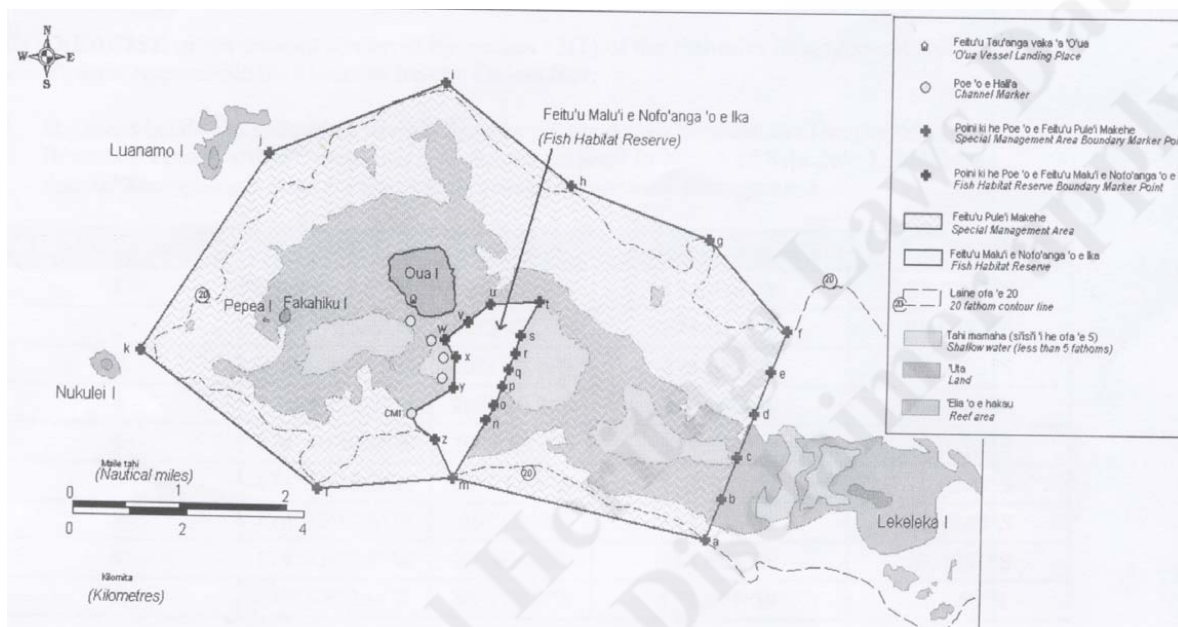

Fakamatala: Tu'unga #9 ko ha poini fakangatangata ki he Feitu'u Pule'i Makehe mo e Feitu'u Malu'i 'o e Noto'anga 'o e Ika fakatou'osi. Tu'unga #15 (poini fakangatangata 'o e feitu'u malu'i 'o e nofo'anga 'o e ika) ko e tu'unga foki ia 'o e maaka lolotonga 'o e fefolau'aki tu'uma'u ki he hu'anga ki 'O'ua.

Ma'u mei he: Mape fike NZ8248 Ha'apai Southern Pottion (Tafa'aki faka-Tonga 'o Ha'apai) T8248.

TEPILE 2

MAPE 1: FEITU'U PULE'I MAKEHE 'I 'O'UA MO HONO FAKANGATANGATA KITU'A 'O E NGAHI TU'UNGA POE

Fakamatala: Poe 'o e Hali'a 1 ko e feitu'u foki ia 'o e poini fakangatangata 'o e Feitu'u Malu'i 'o e Nofu'anga 'o e Ika.

Ma'u mei he: Mape fika NZ8248 Ha'apai Southern Pottion (Tafa'aki faka-Tonga 'o Ha'apai) T8248.

FAKAMATALA FAKALAHII

¹ K.F. 20/2004, kamata'anga 15 'o 'Okatopa, 2004

Fakatonutonu 'e he K.F. 14/2008, kamata'anga 5 'o Fepueli 2008